

Het is april: koningsdag met 'oranje boven' komt eraan maar het is nog lang geen Pinksteren. Toch zijn jullie met regelmaat samen te zien. Waarom? En hoe kan dat?

Pinksterbloem: het is een misverstand dat mijn naam samenhangt met Pinksteren. Een verklaring voor mijn naamgeving duidt op mijn bloei in het vroege voorjaar. Ik ben er zo gezegd 'als de pinken (jonge koeien) bij' met mijn verschijning in april en mei. Mijn bloemen lokken veel insecten waaronder het oranjetipje, een vlinder die met voorkeur haar eitjes op mij afzet. Bij haar bezoek drinkt ze met graagte nectar uit mijn bloemen en zorgt zo ongemerkt voor de bestuiving. In mijn Latijnse naam (*Cardamine pratensis*) zie je mijn verwantschap met het oranjetipje terug. **Het oranjetipje helpt ons dus in de voortplanting!**

Oranjetipje: het is niet zo gek dat men mij met het Oranjesthuis associeert. Tenslotte heb ik op mijn voorvleugels grote oranje vlekken én vlieg ik ook nog eens in de periode dat koningsdag valt. Je ziet me dan 'patrouillerend' langs bosrandjes en over bloemenweiden vliegen op zoek naar een vrouwtje. In mijn Latijnse naam (*Anthocharis cardamines*) lees je onze favoriet om eitjes op af te zetten: de pinksterbloem. Na de ontpopping in het vroege voorjaar drinkt mijn vrouwtje volop nectar uit de lila/roze bloemen. Dit bezoek aan die bloemen heeft bestuiving van de pinksterbloemen tot gevolg. **De pinksterbloem is onze waardplant en een belangrijke voedselbron voor onze rupsen.**

**Jullie zijn dus voor jullie beider voortbestaan van elkaar afhankelijk!
Vertel nu eens iets meer over jullie zelf.**

Ik ben de **pinksterbloem** uit de familie der kruisbloemen. Onze vier bloemblaadjes (lila tot roze met paars) staan kruisgewijs. Look-zonder-look met haar witte bloemblaadjes behoort ook tot die familie. Ook zij worden door oranjetipjes als waardplant gebruikt.

Ik ben het **oranjetipje** uit de familie der witjes waar ook het koolwitje bij hoort. Ik ben duidelijk herkenbaar aan de oranje vlekken op mijn voorvleugels. Mijn vrouwtje heeft die overigens niet. De onderkant van onze vleugels is geelgroen gemarmerd.

Pinksterbloem

Look zonder look

Oranjetipje man

Oranjetipje vrouw

Verwarring met look-zonder-look met haar hartvormig gegolfde bladeren is niet mogelijk. Wij hebben namelijk een wortelrozet en zeer fijne veerdelige blaadjes op de onderste helft van de stengel.

Kenmerk van de kruisbloemenfamilie is dat de uitgebloeide bloemetjes hauwen of hauwtjes vormen, een zogenoemd doosvruchtje. In onze

smalle naaldvormige hauwen ontwikkelen zich zaadjes.

Om mijn stuifmeel droog te houden sluit ik bij regen mijn bloemen en buig ze naar beneden.

Wij groeien veelal in groepjes, het liefst in vochtige weiden, natte graslanden, bermen of langs slootkanten. Voedselrijk mag de grond best zijn maar ik houd niet van bemeste grond. Door verlaging van de grondwaterstand en gebruik van kunstmest verdwijnen wij uit veel weilanden. De omstandigheden in Het Twiske zijn voor ons gelukkig nog redelijk gunstig.

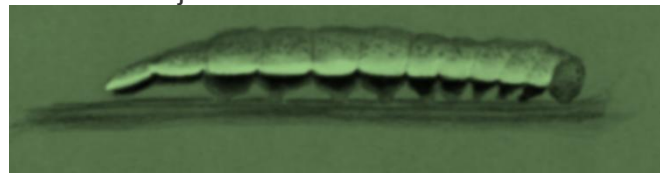

Cardamine in mijn Latijnse naam wijst op mijn kruidachtige karakter en *pratensis* betekent 'van de weide'. Men kan mij als rauwkost eten, alhoewel de smaak scherp is zoals bij tuinkers. Veel dieren eten mij daarom niet maar bij de rupsen van het oranjetipje zijn wij favoriet! Deze vlinders zoeken ons daarom voor hun eitjes als gastheer uit. Gek eigenlijk: tijdens het drinken van nectar zorgen ze voor bestuiving, maar...

met dezelfde vaart eten hun rupsen onze hauwen en zaadjes. Door uitgekiende ei-afzetting, blijven er genoeg zaadjes over. Vakmanschap!

De donkere vleugelpunten van onze vrouwtjes doet ze op koolwitjes lijken. In de jacht op een vrouwtje maak ik soms een koolwitje het hof, een vergissing die ik snel genoeg ruik. Ook fladder ik in paringsdrift wel eens achter een snipper papier aan. Wanneer ik een vrouwtje oranjetip heb gevonden is de vraag of ze op mijn avances ingaat. Ze laat geen andere man meer toe als haar eitjes al bevrucht zijn. Ze bewaart haar energie voor de zware klus van het eitjes afzetten. Daartoe moet ze veel vliegkilometers maken om nectar te drinken uit allerlei weidebloemen. Na rijping van de eitjes zet zij per pinksterbloem één eitje af. Secuur zoekend vliegt ze alle bloemen af. Planten met veel bloemhoofdjes hebben de voorkeur, liefst in de buurt van struiken of bosrand zodat de latere pop veilig en beschermt de winter in kan. Planten waar al een eitje op zit, slaat zij over want onze rupsen kennen kannibalisme. Uiteindelijk landt ze op een (liefst gesloten) bloemknop wetend dat de zaadjes in die latere hauwen precies goed zijn op het moment van uitkomen van de eitjes. Met gekromd achterlijf legt ze vlak onder die knop een flesvormig eitje (licht van kleur, later oranje). En...door naar de volgende! Onze rupsen die uit die eitjes komen, zul je goed moeten zoeken. Met hun groene kleur lijken ze op de hauwen van de plant, die met de zaadjes erin hun voedsel vormen.

Ongeveer in juni en zoveel vervellingen later, gaan onze rupsen 'zwerven'. Wij ouders leven dan al niet meer. De rups kruipt tegen een struik. Hij verpopt in een gordelpop met een spindraad (gordel) vastzittend aan een tak. Qua vorm lijkt deze driehoekige pop met spitse uiteinden op een doorn die bij de struik hoort. Na 9 à 10 maanden metamorfose komt eind maart ons nageslacht tevoorschijn.

Foto's: Agnes Noordermeer, Pauli van Oort
Tekeningen: Froukje Dijkshoorn
www.ivntwiske.nl